

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 8 kor.
Félévre 4 kor.
Negyedévre . . . 2 kor.

Egyes szám ára 10 fill.

Megjelenik minden vasárnap.

Telefon szám: 15.

NÉPJOG

POLITIKAI HETILAP.

Szerkesztőség:

Kaposvár, Zárda-utca
17. szám,

hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény inté-
zendő.

A kiadóhivatal

munkakörét **Hagelman**
Károly könyvkereskedő
vállalván magára, az előz-
etések, nyitási és hirdetés-
díjak és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások ide-
intézendők.

A FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Indítvány.*)

Beadja: Széchényi Aladár gróf.

1903. évben ezer lélekre országos átlagban 36.3 születés esett. Ugyanezen évben Somogyvármegyében 35.0 születés esett ezer lélekre. Vármegyénkben különösen szembeszökő a születések számának csökkenése, ha összehasonlítjuk a születések arányát néhány évtizeddel ezelőtt és most. 1876-ban ezer lélekre esett 49.5 születés, 1886-ban 43.6, 1896-ban 35.8 és 1903-ban 35.0, tehát Somogyvármegyében 1876-tól 1903-ig a születések száma 14.5-el csökkent ezer lélekre számítva. Néhai Széchényi Imre gróf, ki „Egyke“ című munkájában behatóan foglalkozik az egy gyermekrendszerrel, vármegyénknek 57 jobbára református magyarok által lakott községében a születések csökkenésére vonatkozó adatokat nagy szorgalommal összegyűjtötte. Ezek a községek a következők: Alsók, Sarkad, Alsósegéd, Balhás, Bábony, Beleg, Böhönye, Csepely, Csoknya, Csokonya, Csököly, Gige, Gyékényes, Gyöngyösmellék, Hatvan, Hedrahely, Hencse, Hobol, Homokszentgyörgy, Ihárosberény, Juth, Kadarkut, Kastélyosdombó, Kiliti, Kisbajom, Komlósd, Köröshegy, Kutas, Lábod, Látrány, Magyaratád, Magyarreges, Magyarlad, Merenye, Nagyberény, Nagydobsza, Nagykorpád, Nemesdéd, Nemeskistalud, Orci, Ötvöskönyi, Pata, Porrogszentkirály, Pettend, Sand, Som, Surd, Szabás, Szentbenedek, Szobb, Szomajom, Tótszentgyörgy, Tur, Udvarhely, Városhidvég, Faluhidvég, Vése, Zádor. E községek túlnyomó részében már nagy mértékben el van terjedve az egy gyermekrendszer s éppen ennek tulajdonítható, hogy e községek egy részében a lakosság nem szaporodik, hanem fogy. Így 1890–1900-ig Alsokon a lakosság 821-ről 803-ra, Csökölyben 1878-ról 1777-re, Gyöngyösmelléken 664-ről 641-re, Kisbajomban 1034-ről 916-ra, Komlósdon 478-ról 461-re, Merenyén 609-ről 573-ra, Nagydobszán 724-ről 696-ra,

Porrogszentkirályon 823-ról 817-re, Somban 908-ról 833-ra, Surdon pedig 1059-ről 1043-ra csökkent és a szaporodás ezen tíz év alatt a többi község túlnyomó részében sem éri el az országos átlagot, mely ezen időben ezer lélekre számítva 39.2 volt.

Somogyvármegye közigazgatási bizottsága már 1891-ben Kovács Sebestyén Gyula akkori királyi tanfelügyelő úr elnöklete alatt egy bizottságot küldött ki, melynek feladata volt kideríteni, hogy miben rejlik a lakosság szaporúságának csekély volta? Ez a bizottság eljárva kiküldetésében többek között a közigazgatási bizottságnak következőket jelentette: „kutatásaink szomorú eredményeképpen kénytelenek vagyunk bevallani, miszerint a kedvezőtlen szaporulati arányok a népnek a nemzéssel való visszaélése, a termékenyülés erőszakos meggátlása és a magzatelhajtás tényeiben gyökeredzik. E bűnre népünket főleg amaz anyagi érdek ösztönzi, hogy az atyai birtok felosztását lehetőleg meggátolja és minél csekélyebb számú maradéknak minál előnyösebb anyagi helyzetet biztosítson.“ A közigazgatási bizottság kifolyólag ebből a jelentésből felírt a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, kérvén közreműködését és ebben a feliratban azt mondja: „a népet a magzatelhajtás bűnétől elidegenítő, minden lehető és szükségesnek látszó módszert életbe léptettünk.“ S tényleg a vármegye megtett mindent, ami hatalmában állott. Mindenekelőtt elrendelte valamennyi főszolgabírónak, hogy minden községben lehetőség szerint okleveles baba alkalmazandó és ha ilyenek nem találkoznak kellő számban, akkor a kaposvári kórházban berendezett bábafolyamot végezték és csak ilyenek nemlétében alkalmazandók a főorvosi képesítéssel ellátottak. A bábakérdés illetően megoldásától a vármegye azt remélte, hogy míg egyrészt a szülő nők szakavatott gondozásban részesülnek, másrészt ilyen képesítéssel bíró bábák nem adják magukat reá a kenésre és fontos teendőjüknek fogják tartani nemcsak a viselős asszonyoknak figyelemmel való kísérését, de különösen az ügynevezett kenő asszonyokat is. Ugy látszik a vármegye ezen feltevésében csatlakozott.

A járási, illetve községi és körorvosok szintén szigorúan utasítottak, hogy úgy a viselős asszonyokat mint a bábákat és kenő asszonyokat figyelemmel kísérik. Ha elvetelési esetben hivatnak, vagy ilyen jut tudomásukra, igyekezzenek óvatosan kipuhatolni a tényállást és a legkisebb gyanu esetén értesítsék a kir. bíróságot, hogy az haladéktalanul ejtse meg a vizsgálatot. Utasította továbbá a főszolgabírót, hogy tegyék magukat érintkezésbe a községi iskolák iskolaszékeivel és a lelkészekkel, hogy azon szülők részére, kik egy és ugyanazon időben kettőnél több tanköteles gyermeket járatnak iskolába, a tandíjat a harmadik s további gyermekek után mérsékeljék, illetve töröljék. Ezeknek az utasításoknak sem volt kézzel fogható eredményük.

Felterjesztéssel élt a vármegye Dulánszky Nándor rk. pécsi és Pap Gábor dunántúli ev. ref. egyházkerületi püspök urakhoz, kérvén őket a lelkészek utasítására, hogy tanítsák ki a népet az egy gyermekrendszer erkölcstelen voltáról és a nagy nemzetgazdasági veszteségről, mely ezen káros rendszer uralma alatt hazánkat éri, valamint ennek egészségügyi veszélyeiről.

A püspökök válaszaikban azon nézetüknek adtak kifejezést, hogy ezen bünt csak azon esetben lehet elfojtani, ha az egyházi és világi hatóságok kezefogva együttműködnek, ha a lelkészek az egyház vallásferkölcsi fegyvereivel és a világi hatóságok a felfedezett bűnnek szigorú büntetésével szünet nélkül harcolnak ellene. Különösen kitűnik Pap Gábor ev. ref. püspök hazafias válasza. Derék lelkészeink tényleg a legnagyobb buzgósággal és lelkiismeretességgel végezték eziránti kötelességüket, aminek világos tanúsága az a szép átirat, melyet az ev. ref. vallásfelekezeti lelkészek közgyűlésükből kifolyólag néhai Körmeny Sándor esperes elnöklete alatt már 1885-ben a vadházasságok és magzatelhajtások korlátozása ügyében a vármegye alispánjához intéztek.

Fájdalom, minden fáradságuk kárba veszett mert az egy gyermekrendszer vármegyénkben a statisztika világos tanúsága szerint még mindig ijesztő módon terjed.

*) Somogyvármegye törvényhatósági bizottságához benyújtott ezen indítvány a holnap közgyűlésen fog tárgyalatni. Érdekesége és nagy fontosságánál fogva szükségesnek tartjuk ezt a helyen egész terjedelmében közölni. Szerk.

A vármegye törvényhatósági bizottsága többször is behatóan foglalkozott az egygyermekrendszer áldatlan ügyével. Többek között felírt 1892. évben a belügyminiszterhez, hogy a több ízben s legutóbb 1890. évben hozzá intézett felterjesztésekben foglaltakat figyelmére méltassa, illetve ez ügyben intézkedjék. A belügyminiszter a vármegyét alig méltatta válaszára.

1893. évben alkotott a törvényhatósági bizottság szabályrendeletet, melyben kimondja, hogy a gyermekirtók, magzatelhajtók, az ujszülött és dajkaságban lévő gyermekek körül elkövetett büntettek és vétségek, nemkülönben a gyermekelhajtást végző kenőasszonyok feljelentői, ha a tényállás biróilag beigazoltatik, a községenként kezelt közegészségügyi bírságokból 5 frttól 20 frtig terjedhető jutalomban részesíttetnek.

Végezetül 1898. évben a törvényhatósági bizottság elhatározta, hogy az Arany Bálint rinyaujlaki ev. ref. tanító által szerkesztett „Pusztulunk, veszünk“ című, az egygyermekrendszert tárgyaló munkáját 3000 példányban a zenedij-alap terhére ki nyomtatja és ama vidék népei között, hol a bűnös rendszer uralkodik, széttosztatja, valamint a szerzőt jutalomdíjban részesíti.

Somogyvármegye törvényhatósági bizottsága ezennel ismételtelen elhatározta, hogy úgy a főszolgabíró urak, mint a körjegyzők, járási, illetve községi és körorvosok figyelmét újra felhívja vármegyénk lakos-

ságát ijesztően pusztító egygyermekrendszerre és annak vészes következményeire s elvárja tőlük, hogy a multban kiadott és jelenleg is érvényben levő utasítások és szabályrendeletek értelmében köteleességüket fokozott mérvben fogják teljesíteni.

Miután azonban mindazon intézkedések, melyeket Somogyvármegye törvényhatósági bizottsága önkormányzati jogaiból kifolyólag az egygyermekrendszernek szűkebb korlátok közé szorítása, illetve megszüntetése végett életbe léptetett, nem váltak be, illetőleg nem bizonyultak elégségeseknek, elhatározza a törvényhatósági bizottság, hogy fölíratul fordul a magyar országgyűlés mindkét házához és egyben kéri a vármegye országgyűlési képviselőit, hogy a fölírat tárgyalása alkalmával szólaljanak fel és törekedjenek a vármegye álláspontjának a lehetőség szerint érvényt szerezni.

Somogyvármegye törvényhatósági bizottsága az egygyermekrendszer ragályos bűnének megszüntetése végett következő törvényes intézkedéseket kéri:

1) Miután az egygyermekrendszer anyagi okai között mindenekelőtt az a törekvés szerepel, hogy az apa vagyona osztatlanul szálljon fiára vagy leányára és ebből kifolyólag a jobbmodu földműves inkább lemond a sok gyermekben rejlő boldogságról, csak hogy gyermeke osztatlanul élvezhesse azt a vagyont, amely az apának tekintélyt, társadalmi állást, kényelmet és az élet számos élvezetét biztosította, feltét-

lenül szükségesnek tartjuk örökösödési törvényeinknek megfelelő módosítását, miután ezek még a legkisebb földbirtok szétforgácsolását több örökös között is lehetővé teszik, abban a meggyőződésben élén, hogy a földbirtok oszthatóságának korlátozásával elvághatjuk a baj egyik legfőbb gyökerét.

2) Tapasztaljuk, hogy az egygyermekrendszer nemzetpusztító bűnét elősegítik véderőtörvényeink, amennyiben az „egy-két“ azon az alapon, hogy családföntartó, könnyebben lehet kivonni a katonakodás kötelezettsége alól. Kérjük tehát véderőtörvényeinknek olyképpen módosítását, hogy minden harmadik vagy negyedik fiúnak a katonakötelezettség alóli mentesége biztosítottak, mely körülmény szerintünk a szaporúságra kétségkívül mélyreható ösztönként szerepelne. Az a család, mely három vagy négy katonát ad a hazának, megérdemli, hogy a családnak legalább egy férfitagja fel legyen mentve a katonakodás alól, míg másrészt, ahol csak egy gyermek van, azt föltétlenül be kell sorozni. Tíz család talán méltánytalanságot szenved, de ezer és ezer új polgárt nyerne a haza.

3) A magzatelhajtási bűnök körül való késedelmes eljárás helyett eszközöltessék ki az igazságügyi kormánytól, hogy ily bűnök följelentése esetén azonnal a helyszínén tartassék meg a vizsgálat s az ily ügyek minden fórumon soronkívül intéztessenek el.

T A R C A.

Az édes álmok...

*Az édes álmok, szép remények
Idővel mind szétfoszlanak,
Csalódott szívről ébredünk fel,
Amikor már az életünkkel
Bölcsőbb lesz a tapasztalat!*

*Ha már fejük felett az évek
Elszállanak, érezzük azt...
Amely tele volt érelemmel,
A lángoló szív csendesen ver, —
Dalt is már csak olykor fakaszt.*

*Hűbá, úgy van, hogy tavasszal
Fakad a lomb és a virág.
Az ősz is szép, de közelébe
Ott látszik az enyészet képe...
Oh szép tavasz, oh ifjuság!*

Noszlopy Tivadár.

Másodvirágzás.

Irta: RÓNA BÉLA.

(Előkelő izlésre valló boudoir.)
Ida a kandalló előtt ül, kezében könyv,
előtte kis asztalkán névjegy.

Ida (olvas).

•Egy élet elmúlt és most este van...•

(A könyvet az asztalkára teszi s a következőket mintegy annak hatása alatt mondja.)

Egy élet elmúlt és most este van.
Az ábránd merre? Vége... hasztalan...
A pillangónak nincsen himpora,
Az első vágynak lángheve oda.

(Fölveszi a névjegyet.)

•Ha holnap délután szívesen látja,
Meglátogatja egy régi jóbarátja —

Szalánczi Pál.

E név óh mennyi szép emléket ver föl,
Színes ábrándról, első szerelemről!
Rajongtam érte ifju szívről, égve,
Szívembe rejtve titkon élt képe.
Az első ábránd édes álma ő,
Csudás világ, mely vissza sohse jó!
Oh szép napok, bohókás álmaim,
Csak szálljatok a multnak szárnyain...

(Egy ideig önfeledten lapozgat a könyvben, majd hirtelen ellöki.)

Eh, mily csapongó tarka érzélem
Úzi hamis játékát, így velem?
Az ábránd eltűnt... Véges... hasztalan,
Egy élet elmúlt és most este van.

(Kopogtatnak, s néhány pillanat múlva Pál lép be.)

Ah éppen ő... Pál... uram jónapot.

Pál (kezet csókol).

Szabad? De tán alkalmatlan vagyok,
Hogy asszonyom olyan zavarba van.
Engedje meg ajánlanom magam
S talán holnap, máskor — — —

Ida.

Oh maradjon kérem,
Nincs semmi ok, hogy távozásra kérjem;
Tudj Isten, olykor egy-egy hangulat
Elfog s a lelkem messze elmulat.
Abogy ön a szobába lépett, éppen

Kedves poétám egy szép kis versében
Gyönyörködtem, mely pompás kis darab!
Bajos, remek; kedé yre, szívre hat.
Épp ez fogott el, s így bocsássá meg,
Zavart ha voltam, ámde nem hideg.

Pál.

Ön téved; szó sincs róla asszonyom,
A költő és a nő szíve rokon,
Mindkettőt arra teremté az ég,
Hogy megmutassa, mi a jó, a szép;
Egymást megértvén költő s nő szíve,
Csak érthető a gyönyör e heve.

Ida.

A költő az álmok szép világa,
Amelynek annyi himes, szép virága
Szívünkbe ha szava visszhangra lel:
Magunk érzelmeit találta el.
A vágy, az érzélem, mely benne kél,
Ezer más, értő szívben újra él.
Költők világa ám nem vonja önt,
S szívébe zárva bus, hideg közönyt.

Pál.

Közöny? Ne higgye, óh nem, asszonyom.
Közöny szívembe, nem volt sohse honn;
S álmok világa ám ha nem von is,
Vallom: nem minden ábrándunk hamis.
De ifju szívről hinni bennök könnyebb
És engem ez már mind nem gyönyörködött.
A nagy világ, az örök változás
Mulattat, vidít, többé semmi más.

Ida.

Oh mint irigylem önt Szalánczi! lássa
Egy hosszú ut sok szép tapasztalása,
Tíz év Páris varázsos légkörében,
Mert nem csalódom úgy-e annyi éppen,
Hogy elhagyott bennünket hirtelen
S okát nem tudta adni senkisé? —

4) Céltudatos és következetes állami munkával kétségkívül sokat lehetne segíteni és ezért kérjük, hogy állami bérleteknél, vasuti munkálataknál és mindenféle állami alkalmazásoknál első sorban a népes családok sarjait vegyék figyelembe. Minek ápolni oly fát, amely gyümölcsöt nem terem. Tüzre való, nem pedig arra, hogy mások előtt elszívja az élet nedveit.

5) Az egy gyermekrendszer elterjedését rendkívül előmozdítja az a körülmény, hogy az egyházi és iskolai adó aránytalanul jobban sújtja a népes családokat, míg az egygyermekű család, mely már ezért is könnyebben élhet meg, csak egygyermek után fizeti azokat.

A szülő gyermeke után tizenkét éves koráig iskolai adót fizet, azután pedig tizenkét éves korától kezdve egyházi adót minden gyermeke után külön-külön. Az egyházi adó néhol fejenként 6—10 koronáig emelkedik s így megtörténik, hogy egy szegény zsellér, akinek több gyermeke van, 50—60 koronát fizet egy esztendőben csak egyházi adóra. Hogyne irigyelné tehát annak sorsát, akinek csak egy gyermeke van és ki csak egy gyermek után fizet egyházi adót s hogyne követné annak példáját. Anélkül tehát, hogy az ev. ref. vallásfelekezeti önkormányzati jogát érinteni akarnók, kérelmezzük annak a méltánytalanságnak megszüntetését, hogy az egyházi adóban sokkal többet fizet az a család, amelynek több gyermeke van, mint az, amelynek kevés van. Kérelmezzük továbbá

az állam segítségével a teljesen ingyenes népoktatást, vagy legalább is a sok gyermekű családapáknak az iskolai adó alól való mentességét.

Somogyvármegye törvényhatósága elhatározza, hogy ezen fölratot megküldi az országgyűlés mindkét házának és a vármegye összes országgyűlési képviselőinek.

Krónika a hétről.

A képviselőház a héten néhány jelentéltelenebb ülést tartott, nagy részvéltenség mellett Volt szavazás; milliókat szavaztak meg, bár nem szívesen, de megszavazták. T. i. a darabont kormány kiadásairól volt szó. Most megint hosszabb szünet következik és a honatyák május elsején felvevén a gázsit, mehetnek ujjólág pihenni.

Jönnek az osztrák kormányférfiak és ismét felveszik a kiegyezés tárgyalásának fonalát, hogy minő eredménnyel, az előre látható.

A pozsony—bécsi villamos vasut ügye régen kísért már nálunk. Az előző kormányok nem merték előrangatni, a mostani kormány ugyan előhozakodott vele, de vissza kellett vonulnia a javaslattal, mert a függetlenségi pártban sok ellenzője akadt, Kmetty Károly képviselővel az élén. Most ismét előtérbe nyomult ez az ügy. A függetlenségi párt ülést tartott és a hangulat nem látszott kedvezőnek. Hir szerint mintegy 80 függetlenségi képviselő van eddig, aki ellenzi a magyarságra káros pozsony—bécsi villamos vasut kiépítését. Miután az ülésen nem lehetett ezen ügyet nyugodtan elintézni, ismét levették a napirendről.

Legközelebb anket lesz a sajtótörvény megváltoztatása, illetve módosítása tárgyában. Az igazságügyminiszter hívta össze ezen anketet és képviselve lesznek ezen a sajtó legkiválóbb munkásai, akik nyilván nem hagyják majd megnyírbálni a sajtószabadságban rejlő nagy kincsünket, ellenben készséggel hozzájárulni fognak olyan intézkedésekhez, melyek védik a sajtó tisztességét.

H I R E K.

A pótállandó választmány ülése.

A pótállandó választmány Kapotsfy Jenő főispán elnöklete alatt, május hó 3-án tartotta ülését, melyen az előadókön és a többi hivatalos közegeken kívül, csupán Csonka Ede dr., Rusa Ernő dr. és Bakonyi Ferenc választmányi tagok voltak jelen.

Nagyobb érdeklődéssel tárgyalott Széchenyi Aladár grófnak az egygyermekrendszer ellen beadott indítványa, amelyben e mar nagyon elharapódzott s nemzeti szaporodásunkat megátlló népszokás ellen orvoslást ajánl. A választmány általános elfogadását ajánlja az indítványnak.

A vármegyei székház központi épületének udvarán levő második emeleten, a m. kir. államépítészeti hivatal részére javasolja évi 1400 korona bérért a kijelölt helyiségeket átadni, mívégből a kereskedelemügyi miniszterrel fog érintkezésbe lépni.

Csörsz Lajos városi rendőralkapitány és Csukly Károly városi aljegyző személyi pótléka tárgyában hozott városi határozat megsemmisítése javasoltatik, mivel a tárgysorozatban ez az ügy felvéve nem volt.

A nagybajom—jákói helyiérdekű vasut ügyében hozott határozata Nagybajom község képviselőtestületének, megsemmisíttetni javasoltatik.

Kaposvár rt. városnak a városi orvosok fizetésemelése tárgyában hozott határozatát jóváhagyni ajánlja a választmány.

P á l.

Tíz éve épp. S okát nem sejtí ön?
Hogy ön tért épp e tárgyra; köszönöm.
Tíz éve volt —

I d a.

Menyegzőm napja tán, hogy ön bucsuzni jött?

P á l.

Igen.

I d a.

No lám
S panaszkodik, hogy nem gondoltam önre?

P á l (kezet esókol szenvedélylyel).

Menyegzőjén, hogy élvre és gyönyörre
Induljon ön egy férfi oldalán.

I d a.

A férjem volt! S ön visszatért s talán
Azóta még es ébe se jutott,
Akitől oly hévvel bucsuzott.

P á l.

Csalódott szívvél — ön tudja okát —
Bolyongtam azóta a világon át.
Magamba volt a hiba jól tudom,
Nem illetem önt váddal asszonyom,
Tíz éve már, hogy járom a világot
És kergetek egy régi, dőre álmat.
De nem volt nyugtom, vissza kergetett,
Feledni vágyom, oh de nem lehet.
Mert megtanultam: bármi sors alatt
Az ábránd, álom, mindig megmarad.

I d a.

Gondolja? Lám bennem már nincs e hit meg,
Engem ábrándok, álmok nem hevitnek.
Kít józanná tesz a hideg való,
A brámban hinni annak nem való.
Minek tagadnám, igen volt idő,
Werther hevitett, Manon s Desgrieux

Hogy Lotteval együtt siránkozám
S könnyeztem a Karthausi bus során
Szép volt, igaz, de édes Istenem
Unalmas is.

P á l.

Ne mondja, ismerem,
Az ön szíve egész más, jól tudom
Cinizmusa tettetett asszonyom.
Szép kék szemében napsugáros ég,
Az ajkán dalba olvadt a szó,
És égi szárnyat öltött a való
Tizennyolc éves s nem ismerte még,
A szerelemnek mámorát, hevét.
Egy szikra kellett volna annak csak,
S a gyermek szíve égő lángra kap.
Egy szikra —

I d a.

S lássa nekem mi jutott?
Zsarátnok, mely már elhamvadott.
Gyermekszívemmel, ábránddal tele,
Egy aglegénynek lettem hitvese.
Hiába volt minden szabadkozás,
Apám akarta s mi volt tenni más:
A hitvese lettem.

P á l.

Oh jól tudom.
A többit hagyja... Ida... asszonyom...

I d a.

Özveggy vagyok most, föggetlen, szabad,
Kényemre élem a világomat;
Huszonyolc évvel, így mulatom át
A tizennyolcnek eltűnt, szép korát.
Szabad vagyok mosi, megvan mindenem,
Csak ifju szívem ifju álma nem
De... lássa, mért —

P á l.

Ön könnyezik Ida?

Szive még ifju s nincs mit bannia.
Huszonyolc év? Valóban ugy beszél,
Mint az, ki nem az ifjuságnak él.
Hiszen meg van még lelke himpora,
És az idő le nem törli soha.
Mosolyg az élet, hi száz öröme,
Zajong az ár, hát mért nem tart vele?
A társaságnak annyi élve van,
S amig ezek más vágy rá hasztalan,
Ön, ki uralná szívet, szellemét,
Busan lemondva sóhajt: nem lehet!
Miért e hang? hiu önámítás,
Bocsásson meg, de higye semmi más.

I d a.

Csak úgy itéljen mi a nő szíve,
Ha behatol a titkos mélyibe.

P á l.

Boldog, kinek e szépséges titok
Kutatás nélkül megfejtődni fog.

I d a.

Keresse meg a nyitja merre van
S talán munkája nem lesz hasztalan.

P á l.

Ida! A nyitja... nem, de nem lehet,
Ida, szeret? hát igazán szeret?

I d a.

Könnýü a titok megfejtése annak,
Kinek kezébe hozzá kulcsot adnak.

P á l.

Oh édes kulcs, mely megnyitotta nekem
Boldogságom, földi üdvösségem!

Ez ügyek mellett még számos csekély fontosságú ügy tárgyalatott.

— **Megyei közgyűlés.** Somogyvármegye törvényhatósági bizottsága folyó hó 6-án tartja májusi közgyűlését. Melynek napirendjére több mint 250 tárgy van kitűzve.

— **Eljegyzés.** Bardfalvi Stecz László dr. közlegény gyakornok folyó hó 2-án tartotta eljegyzését Sarközy Livike urleánnyal, nádasdi Sarközy Géza és neje Windsori Martyn Erzsébet leányával, Kaposvárott.

Szilágyi György, a „Barcs és Vidéke” hetilap felelős szerkesztője eljegyezte Lessinger Irma okl. tanítónőt Kaposvárról.

— **A Somogyvármegyei Gazdasági Egyesület** Kaposvárott 1907. évi május hó 5-én, délután 3 órakor a vármegyeház kistermében tartja igazgató választmányi ülését, amelyen a rákövetkező napon délután 3 órakor tartandó közgyűlés elé viendő ügdarabokra nézve a határozati javaslatot meghozzák.

— **Elhalasztott bérmaut.** Gróf Zichy Gyula pécsi megyéspüspök Abbaziába utazott beteg édesanyja látogatására és ott annyira meghült, hogy a szigetvári kerületben a május hó 6—13-iki időre kitűzött bérmalást június hóra halasztotta el.

— **Az „Egyke” uralma alatt.** Görgetegen egy év leforgása alatt egyetlen egy születés sem fordult elő. Ez és az ehhez hasonló tények igazolják legfényesebben, hogy mennyire időszerű és fontos Széchenyi Aladár grófnak a törvényhatóságához benyújtott, lapunk élén közölt indítványa.

— **A Somogyvármegyei Tanító-Egylet** kaposvári járásköre 1907. évi május 16-án csütörtökön d. e. 9 órakor Kaposvárott, az új középponti állami elemi iskola helyiségében ülést tart. Tárgysorozat: 1. Gyakorlati tanítás. Tartja: Cseh István. 2. A gyakorlati tanítás megvitatása. 3. A tüdővészről. Felolvasás. Tartja: dr. Csurgó Jenő kórházi orvos. 4. Felolvasás. Tartja: Ladányi Ferenc. 5. Számadás és költségelirányzat. 6. Új tagok jelentkezése. 7. Indítványok. 8. Tisztujtás.

— **Több ezer elismerőlevél** igazolja, hogy a „Milleniumtelep” Nagyósz, Torontalmegye a legjobban kezelt és legolcsóbb árban. Műmellékletekkel díszített magyar vagy német vagy román vagy szerb nyelvű nagy árjegyzékét kivanatra ingyen és bérmentve küldi.

— **Új közjegyző.** Ez év folyamán rendszeresített nagyatádi közjegyzői állásra kinevezett dr. Mike Imre, kir. közjegyző közjegyzői irodáját Nagyatádon, Baross-u. 235. számú házban megnyitotta.

— **Meghívó.** A somogyvármegyei függetlenségi és 48-as pártnak 1907. évi május hó 5-én este 7 órakor Kaposvárott a függetlenségi kör helyiségében (Zárda-utca) tartandó gyűlésre t. címet meghívni van szerencsénk. Gr. Széchenyi Aladár elnök. Dr. Rusa Ernő titkár. Tárgysorozat: 1. Pártunk megyei szervezetének további fejlesztése tárgyában intézkedés. 2. A törvényhatóság május 6-án tartandó évnegyedes

közgyűlése fontosabb tárgyainak megvitatása 3. Netáni indítványok.

— **Értesítés.** Tudomásvétel és a közönség szíves tájékoztatása végett tisztelettel értesítjük, hogy ezen kir. pénzügyigazgatóság hivatalos óráit folyó évi május hó 1-től kezdve további intézkedésig hétköznapokon reggel 7 órától délután 1 óráig, vasár- és ünnepnapokon pedig reggel 8 órától délelőtti 11 óráig tartja. Kaposvár, 1907. évi április 29-én. Solymásy, m. kir. pénzügyigazgató.

— **Öngyilkos iskolaszolga.** Nagy Ferenc a Széchenyi-téri poglari iskola szolgája öngyilkossági szándékból mellbe lötte magát és most a kaposvári kórházban élet-halál között lebeg. Nagy Ferenc rovtott multu ember, a kinek a hatóságokkal sokszor és sok baja volt. Pénteken is főtárgyalásra volt idézve betöréses lopás miatt a kaposvári törvényszék elé, hihetőleg ettől való félelmében csütörtökön a nádasdi erdőben forgópisztolylyal mellbe lötte magát. A sebesülése nem volt valami súlyos, mert még visszagyalogolt Szentjakabra és csak ott esett össze. Onnan szállították be a kórházba.

— **A pécsi nagy lovagjáték.** A Nagy Lajos királynak a pécsi első magyar egyetem alapkövetéle alkalmából Pécsre való bevonulását és az ugyanakkor rendezett lovagi játék felújítását célzó mozgalom a megvalósulás felé közeledik. A lovagjátékhoz szükséges mintegy 60 honvédhuzár és ló átengedése tárgyában a honvédelmi miniszter előleges hozzájárulásával most már Rohr Ferenc altabornagy, honvéd lovassági felügyelőhöz fordul a budapesti rendező bizottság, mely már hozzakezdett a munkához és a művészek most dolgozzák ki a nagyszabású lovagjáték teljes programját, mely munkában történészeink is közreműködnek. A programot azután leküldik a pécsi országos kiállítás végrehajtó bizottságához, mely azután megalakítja a kétszázas helyi bizottságot. Remény van arra, hogy ő felsége a király, aki már kijelentette, hogy a pécsi orsz. kiállítást meglátogatja pécsi látogatását kapcsolatba hozza ezen történelmi jelentőségű lovagi játékkal és ugyanekkora tüzi ki a pécsi látogatását, ami egyet jelent ezen tetemes költséggel járó lovagi torna fényes erkölcsi és anyagi sikerével.

— **A magy. kir. szab. osztályosorsjáték** játékterve, melyszerint a XX. sorsjáték húzásai május hó 23. és 25.-iken kezdődnek meg újra, a világon jelenleg fennálló sorsjátékok között a legkedvezőbb. Nincs az a sorsjáték, amely oly rövid időn belül a nyeremények oly tömegét fizetné ki, mint ép az osztályosorsjáték. Habár a különböző sorsjegyvállalatok sorsolási tervzetükben ki is mutatnak néhány millió koronát, nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy ezen összeg csak 50—60 év alatt jut kifizetésre, míg ellenben a magy. kir. szab. osztályosorsjátéknál 16,457.000 korona kerül rövid feléven belül kisorsolásra.

A Dunántúli Közművelődési Egyesület évkönyve.

(A XVI. működési évről, szerkesztette: Dr. Fodor Osskár.)

A most lefolyt nagy nemzeti küzdelem érezte szenvedéseit a társadalmi tevékenységen alapuló összes intézményekkel is; a harcok tüze megemésztette a társadalom minden érdeklődését, annyira, hogy a D. K. E. is, amely pedig fennállása óta soha politikát nem folytatott, önkéntelenül is kitért a február hó 8-án oly emlékezetesen lefojyt közgyűlésben az akkori sivar és szomorú politikai helyzetre. Széll Kálmán, a D. K. E. diszelnökének szözeata, a mely a közgyűlésen elhangzott, hatalmas viszhangra talált nemcsak a politikai körökben, hanem az egész országban. Sohasem közömbös, hogy Széll Kálmán mit gondol és mit érez és a midőn a nemzet egész megsebzett lel-kével oly mohón várta a nemzeti harc eredményének diadalát, csak örömmel és reménnyel keltett, mikor a legerősebbek egyike: Széll Kálmán hallatta az ő egyéniségének szavát, melylyel az ő varázslatos szónoki művészetével oly ragyogón hirdette a magyar nemzet örökkévaló életét és amikor Rákosi Jenő az ő lángelke varázsával mutatott rá közgyűlési megnyitójában azokra a historikus eseményekre, melyek a közelmúltban lezajlottak.

Azóta az ország közhangulata a létrejött békével megnyugodott és a bekövetkezett csöndesebb időköt a mi egyesületünk is Széll Kálmán, Pallavicini Ede örgróf, és Rákosi Jenő együttes, 1-likes tevékenységével felhasználta arra hogy ébren tartsa a Dunántúl tizenegy vármegyéjében az érdeklődést azon kulturális feladatok iránt, melyeket a D. K. E. magalapítása óta annyi lelkesedéssel és áldozatkészséggel szolgál.

Ezt a nemes munkát kedvező eredmény kísértte: egyesületünk tagjainak száma örvedetesen meggyarapodott a már sikeres tevékenységet kifejtő két közművelődési fiók-egyesület a Sárközi Aurél és Lőrinczy György vezetése alatt álló Komárommegyei és városi közművelődési egyesület, valamint a Kapotsfy Jenő és dr. Andorka Elek vezetése alatt működő Somogyvármegyei Közművelődési fiók-egyesület mellé már legközelebb meg fog alakítani Baranya, Fehér, Győr, Sopron és Zala vármegyékben az a fórum, amely segítségére lesz egyesületünknek és az államnak a nagy nemzeti feladatok megoldásában és ezen ujonnan megalakítandó apró váraknak lesz feladata a magyar hazánk magyarrá tétele érdekében küzdeni és e fontos célok érdekében eredményeket kivívni.

A művelődés előmozdítását hathatósan szolgálta a lefolyt évben az a 73 nép- és vándorkönyvtár, melyeket részben Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter adományából és Wlassics Gyulának, a Muzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsa elnökének javaslatára folyósított államsegélyből, részben pedig központi pénztárunk terhére létesített a választmány. De már kisedővodáink számát nem sikerült a lefolyt évben gyarapítani, sőt Apponyi Albert gróf vallas- és közoktatásügyi miniszter az egyesület terhein enyhítendő állami kezelésbe vette át a tárnoki kisedővodát, a mi által már második óvodánk jutott az állam gondozó kezelésé alá.

Az igazgatóválasztmány a lefolyt évben serény tevékenységet fejtett ki és igyekezett az eszme iránt, amely gondos ápolást igé-

MIT IGYUNK?

hogy egészségünket megóvjuk, mert csakis a természetes szénsavas ásványviz erre a legbiztosabb óvó-szer.

Minden külföldit fölül-múl hazánk természetes szénsavas-vizek királya:

égést rögtön megszünteti, páratlan étvágygerjesztő, használata valódi áldás gyomor-bajosoknak.

Kedvelt borviz!

a mohai **ÁGNES**-Forrás.

Olcsobb a szódaviznél!

Millenniumi nagy éremmel kitüntetve. Kitünő asztali, bor- és gyógyviz, a gyomor-bajosoknak.

Mindenütt kapható!

Főraktár: Honig & Veinberger uraknál Kaposvár.

nyel, minél intensívebb érdeklődést felkelteni Résztvett a D. K. E. a lefolyt esztendő összes kulturális mozgalmában is és munkássága az erőgyűjtés szempontjából is örvendetes eredményekkel járt, amennyiben az 1906. év során 27 alapító 27 pártoló és 65 rendes taggal és egyéb adományokkal szaporodott a D. K. E. Alapítókul jelentkeztek 200 korona befizetéssel Apponyi Géza gróf Hőgyész, Baich Iván báró Boesár, Bicskei gazdasági takarékpénztár részv. társaság, Csáky Karoly gróf Vac, Csabrendeki takarékpénztár részv. társ., Desseuffy Aurélné grófné Budapest, Hoyos Miksa gróf Némethad, Holló Mihály Budapest, Hadik János gróf államtitkár, Jankovich Béla Elemér Terezo-vác, István Vilmos dr. megyés püspök Szombathely, Lukács Antal Budapest, Losonci Takarékpénztár és Hitelbank, A kir. ménesbirtok igazg. Bábolna, Mezőgazdasági Ipar részv. társ. Budapest, Madarassy Beck Gyula báró Bpest, Nádosdy Ferenc gróf Budapest, Nagycenki cukorgyár részv. társ., Okolicsányi Zoltán dr. Bpest, Samassa József dr. bibornok Eger, Széchényi Ferenc gróf Somogy-Tarnóca, Széchényi Viktor Sárpentele Törley József Budapest, Vigyázó Sándor gróf Budapest, Varga Gábor Szentgotthárd, Zalamegyei gazdasági takarékpénztár részvénytársaság Nagykanizsa, Zichy Gyula gróf püspök Pécs. Pártoló tagok 100 korona befizetéssel: Andrássy Dénes gróf Krasznahorka, Beck Lajos Budapest, Block dr. és társa Budapest, Cserhádi Sándor Magyaróvár, Fürst Laszlo Bpest, Giesswein Sándor dr. Budapest, Hatvani Béla cukorgyáros Sárvar, Illosvay Lajos dr. Budapest, Keszthelyi takarékpénztár részv. társ., Kakucsai Leihner József Inárcs Kakucs, Kvalik Lajos dr. Pozsony, Kovács Aladár dr. Budapest, Lépfay Béláné baróné Budapest, Leidenfrost Otto Jak, Löwenstein Arnold Budapest, Lukács József Budapest, Maramarosi sóvasút r. t. Budapest, Röck István Bpest, Schreiber Ignác Bécs, Széchényi Ferencné grófné Somogy-Tarnóca, Szabó Károly Alsónyék, Stiller Bertalan dr. Budapest, Széchényi Bertalan gróf Felsőseged, Simonyi Semadam Sándor dr. Budapest.

Folyt. köv.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Rusa Ernő.

Hirdetések

jutányos áron felvétetnek e lap

kiadóhivatalában.

Ne higgye el, hanem győződjék meg róla,

hogy van cég, ahol hihetetlen olcsón, (értsd: nem a minőség rovására olcsón) vásárolhat és zárolhat:

első minőségű, selyem szítaszövetet, keveretlen tiszta gépkendő-olajat, henger- és kenő-olajat, eredeti „U s z ó” kocsikenőcsőt, surlódásmentesítő tömítőanyagokat, szerelvényeket, malomszerszámokat, eszközöket, vasrészeket, modern közlőműveket, szijakat.

Ez a cég:

SCHVARCZ JÓZSEF és TÁRSA,

műszaki iroda és raktár. Gépszij-gyár.

BUDAPEST, V., Váci-körut 26. szám.

RÓZSA JÁNOS

Kaposvárrott, Fő-utca 31. sz.

S A J Á T H Á Z Á B A N .

Ajánlja a legújabb gépekkel felszerelt

vegyészetit ruhatisztító **és gőzműfestő intézetét,**

mely bármelyik külföldi gyárral felveszi a versenyt.

Nálam tisztított ruhákért jótállok, hogy a foltok nem ütnek vissza.

Kérem a modern vegytisztítást ne tessék a szabófolt tisztítással összetéveszteni.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy miután a Magyar Királyi Pénzügyminiszterium ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték (XX. sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főárusítóknak árusítás végett kiadattak.

Az I. osztály huzása 1907. május hó 23. és 25-én tartatik meg. A huzások a Magyar királyi állami ellenőrző hatóság és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek a huzási teremben. Sorsjegyek a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték valamennyi árusítóinál kaphatók.

Budapest, 1907. évi április hó 28-án.

**Magy. Kir. Szab.
Osztálysorsjáték Igazgatósága.**
Lukács. Hazay.

Világhírűek az eredeti Remington-Standard írógépek!

Igen kényelmes havi részletfizetésre is szállítjuk.

Bemutatjuk működésben országszerte bárhol levélbeni megkeresésre, saját költsé-
günkre és minden vételkötelezettség nélkül, vétel esetén pedig az egyszerű beoktatást
2—3 óra alatt díjmentesen teljesítjük.

Arjegyzők ingyen és bérmentve.

GLOGOWSKI ÉS TÁRSA BUDAPESTEN,

VI. Andrásy-ut 12. sz. — Fiók: TEMESVÁR, Zápolya-utca 5. sz.

Ezen formuláré lemetszendő és beküldendő hozzánk azáltal, aki írógépünk díjmentes bemutatását kívánja.

T. Glogowski és Társa cégnek Budapest, VI., Andrásy-ut 12.

Beleegyezem, hogy egy darab Remington-írógépet saját költségére nálam esetleg
vétel céljából vételkötelezettségem nélkül bemutasson.

Kelt _____

alíírás.

Szőlőoltványok!

Hiányok pótlására. Két éves, száza
20 korona.

Telepítésre. Gyökeres zöldoltvány,
ezre 160 kor., sima 90 kor.

Fásoltvány I. 200 kor., ez szépség-
hibával 90 kor.

Mind Riparia portalis alanyon,
a legjobb és legbőtermőbb bor-
és csemege fajokban.

HEGYI BOR legolcsóbban.

Arjegyzők ingyen.

Székely I. József
Gyöngyös.

Eötvös Lajos és Társai

kereskedelmi kertészete és magkereskedése
TARCAL. (Zemplénmegye.)

1000 drb. Gleditschia csemete	4 kor.
1000 „ 2 éves akácesemete	10 és 15 „
1000 „ 1 „ „	4—5 és 16 „
1000 „ Vadalma-csemete	12 és 20 „
1000 „ Vadkörte „	14 és 25 „
Nagyvirágu kerti diszszekfü tövek	
10 darab	120 „
2 éves bokorrózsák 10 drb. 5 kor. 100 drb.	35 „
2 éves hónaposrózsák 10 drb 5 kor.	
100 darab	35 „

Elsőrendű kerti magvak,
- virághagymák, disznövé-
nyek a legolcsóbb áron.

160 oldalas főarjegyzőnk kívánatra
bérmentve.